

Langs Åsvei'n «fær i ti'n» Roar Aarnes

«Utpå Bærje'», Aasheim ytre, Gnr. 155 br. 7

Opprinnelig hadde jorda tilhørt Mona, Gnr. 155 br. 1, og det var Bersvend Aasheim som fikk kjøpt denne jordteigen av Johan Bjørnsen Lillemo i 1909. Skylddelingsforretningen ble holdt 21. juni og ble utført av Andreas Thyholt, Anders Røan og Peder Elverbak. Skjøtet ble undertegnet 17. august og kjøpesummen var kr. 1000. Bersvend la da jorda til Aasheim Gnr 155 br. 6 og drev dette som ett bruk. I 1923 da Bersvend solgte Aasheim til sønnen Sivert, holdt han igjen dette stykket som en liten eiendom til seg selv og kona Beret Anna. Da skylddelingsforretningen på gården ble holdt 22. september 1923, hadde Bersvend allerede satt opp hus «utpå Bærje'» slik at det var klart til å flytte inn for han og kona.

Hovedbygningen var oppført av reisverk i halvannen etasje, med ei grunnflate på 65m² og hadde 6 rom og kjøkken samt kjeller. Fjøs stall og låve ble satt opp i 1927 og var av mur og bindingsverk.

I 1929 overtar sønnen Bjarne Aasheim eiendommen etter sine foreldre.

Skjøte: Undertegnede Bersvend Aasheim og hustru Beret Anna erkjender herved at ha solgt, likesom vi herved skjøter og hjemler til vår sønn Bjarne Antonius Aasheim våre eiendomme Aasheim og Brandaasen gnr. 155 og 199, br. 7 og 23 av skyld mrk. 0.16 og 0.04 i N. Stjørdal tinglag i Lånke herred for en kjøpesum stor kr. 5.500,- + et litet kår (ophold) (nevnte kår rykker op i prioritet nærmest det nuværende boliglån) som er opgjort på omforent måte og i henhold til kjøpekontrakt opprettet idag. Ti skal bemeldte eiendom herefter følge og tilhøre kjøperen Bjarne Antonius Aasheim med full eiendomsrett på samme måte som vi selv har besiddet den, idet vi for overdragelsen forblir hjemmelsansvarlig efter loven.

Aasheim den 22-2-1929

Selger: Bersvend Aasheim, Beret Anna Aasheim

Kjøper: Bjarne Antonius Aasheim

Til vitterlighet: Arnt Rødde, Sivert B. Aasheim

På sommeren året etter at Bjarne overtar eiendommen, dør Bersvend av hjertefeil, 72 år gammel. Beret Anna som da var 65 år levde enda i mange år som enke. Hun døde i oktober 1944 og ble 79 år.

Bjarne Aasheim var født i 1907, og hans fulle navn var Bjarne Antonius. Han ble båret til dåpen den 1. april, og faddere var Anders Skali og kona Anna, søskenbarnet Anne Johansdatter Kvaalsaas på Fossmoa, Gjertine Josiasdatter som var taus i Øster-Sorta. (Hun var fra Fossaunet og ble senere gift med Ole E. Prestmo), og brødrene Halvor og Sivert på henholdsvis 18 og 16 år.

Den 9. juli 1932 ble Bjarne gift. Bryllupet sto i Lånke kirke, og i kirkeboka står det anført: «*Bonde og arbeider Bjarne Aasheim og hjemmевærende datter Johanne Berg fra Skatval.*» Forlovere var Iver Nilsen Værnesbranden og brudens far postbud Gustav Berg. Bjarne var da 25 år og Johanne 24.

Like etter bryllupet i 1932 flyttet Johanne og Bjarne til Oslo. Her tok de begge arbeid på et hotell, - Bjarne som portier. Dette var i de harde 30-åra, - det var vanskelig å få arbeid, og den lille jorda «utpå Bærje'» var ikke nok å leve av. Da krigen startet i 1940, var fortsatt Johanne og Bjarne bosatt i Oslo.

Johanne Aasheim

Bjarne Aasheim

Bjarne var på nattvakt natta til 9. april. Han satt i resepsjonen da flyalarmen gikk og hele byen ble mørklagt. Allerede fra det tidspunktet ble Bjarne involvert i illegalt arbeid. Tidlig på morgenen dagen etter hjalp han 2 tyske jøder som hadde flyktet fra Tyskland og var gjester på hotellet. Han fikk arrangert transport ut av Oslo, og flyktingene kom seg videre til Sverige. I en periode hadde han og Johanne også et jødisk par boende i skjul i sin lille leilighet ved Frognerkilen. I denne perioden levde de farlig. Over hele byen var det slått opp plakater som slo fast at «Skutt blir den som ....». Å holde flyktinger i skjul var ensbetydende med dødsstraff. Det vrimlet av tyskere over hele byen, og alle utfartsveier ble kontrollert. Til slutt klarte han å hjelpe dette paret ut av Oslo, og også de kom seg etterhvert over til Sverige.

Det endte til slutt med at Bjarne ble arrestert, - ikke for å hjelpe flykninger, men derimot for noe så troskyldig som at han slo av radioen i hotellets spisesal under overføring av en tale som Hitler holdt. 4 tyske offiserer hadde satt seg til rette der for å hørte på «Førerens» oppildnende tordentale, da Bjarne heller ville underholde hotellets øvrige gjester med lett dansemusikk. Radio og platespiller var koblet til hotellets felles lydanlegg, så da Bjarne slo av radioen og satte på platespilleren lot ikke reaksjonen vente på seg. Plutselig sto fire illsinte offiserer i døra og viftet med revolvere, og ikke lenge etter dukket Gestapo opp. Han ble tatt med til Møllergata 19 til forhør og umiddelbar arrestasjon. Et par dager senere ble han ført til Viktoria terrasse for videre forhør og et par kraftige kilevinker, for så å bli sendt tilbake på cella i Møllergata igjen. Etter hvert fikk også Johanne komme på besøk. Besøkstiden var ett kvarter hver onsdag, under streng overvåking av en tysk offiser som kunne norsk. Samtalen mellom Johanne og Bjarne foregikk selvfølgelig på den breieste sortas-dialekta en kan tenke seg. De ble stadig irettesatt og bedt om å snakke «tydelig og langsommere», uten at de tok spesielt hensyn til det, så det var ikke stort tyskeren fikk med seg av samtalene. Frykten var stor for at Bjarne skulle bli sendt til Tyskland, men gleden ble desto større da han ble løslatt etter noen måneder i arresten. Etter dette følte Johanne og Bjarne at det var utrygt å forbli i hovedstaden, og de bestemte seg for å flytte tilbake til Trøndelag og Åsgrenda.

I den perioden Bjarne og Johanne bodde i Oslo, leide Olaf og Ingeborg Anna Hokstad husa «utpå Bærje'». Der losjerte de sammen med Bjarnes mor, - Beret Anna. Olaf og Ingeborg Anna hadde 8 barn, men de fleste hadde flyttet hjemmefra, slik at det var bare de to yngste barna, Oline og Olav som bodde i Åsgrenda. De gikk på Sorte skole.

Etter at Johanne og Bjarne kom tilbake til Åsgrenda, innredet Bjarne et snekkerverksted i uthuset, og livnærte seg så godt han kunne som møbel- og finsnekker.

Gustav Skaret som bodde på Øverskaret hadde blitt kontaktet, og sagt seg villig til å lose flyktinger over til Sverige. Da han mente det var tryggere å være to om en slik oppgave ønsket han å ha Bjarne med seg på disse turene. De startet i Åsgrenda og gikk over Stætesfjellet og passerte nord for Ytteråsen, forbi Gråvatna og gikk innom Vekta i Børdalen i Selbu. De passerte Stråsjøen og fortsatte innover forbi Prestøyen til og fram til Høystakkbua, - ei bitte lita hytte med ett rom, hvor de overnattet. Derfra gikk ruta inntil Store

Kvennfjellvatnet og videre nord for Nautfjellet og videre over til Sverige sør for Kluksdalen.

Bjarne hadde schäferhunder. Allerede mens han bodde i Oslo hadde han ei schäfertispe, men etter at han flytta heim «utpå Bærje'», fikk han flere schäfere. På sørsida av låven hadde han en stor hundegård med et to-etasjers hundehus. Flyktingenesom skulle loses til Sveirge pleide å overnattet inne i hundehuset før de startet på den lange turen østover. Det fortelles også at han hadde 4 russere som hadde rømt fra fangeleiren på Reppasleiret i hundehuset ei natt tyskerne kom på razzia. Tyskerne reiste da gårdimellom i grenda for å undersøke alle hus, for å finne rømlingene. Tyskerne undersøkte også både våningshuset og uthuset hos Bjarne «utpå Bærje'», uten å fatte interesse for hundehuset og hundegården med de bjefende schäferene. Flyktingene som lå skjult i halmen i hundehuset unngikk å bli oppdaget.

Disse sjæferhundene brukte Bjarne også i hundespann. Når snøen hadde lagt seg om vinteren kunne folk i grenda se Bjarne med sin hunde-ekvipasje komme utover Aunet, forbi Aun-plassan, for så å komme til syne igjen da de kom opp Brainnhaujinj' og fór forbi husa i Mona, på vei til Martin på butikken for å gjøre innkjøp.

Bjarne Aasheim var også musikalsk. Når han tok frem mandolinen og stemte opp, ble alle andektige og satt som trollbundet og beundret hans ferdigheter.

Da Olaf Pahr kjøpte kalksteinfabrikken på Reppa og startet opp møbelfabrikk i 1948, begynte Bjarne som møbelsnekker der. På det meste var det over 30 personer i arbeid på fabrikken, men mot slutten av 50-tallet begynte det å butte mot, og fabrikken måtte innskrenke. Bjarne arbeidet da et par år som murer for Johan og Iver Nilsen. Han var blant annet med på å sette opp grunnmuren på våningshuset i Uti-stuggu Ni-garda i 1958. I 1960 flyttet han og Johanne til Trondheim, og startet for seg selv som møbelsnekker der.

Da de flyttet til Trondheim, leide de ut huset til Johan og Margrete Granås. Johan og Margrete bodde «utpå Bærje'» med sine 4 barn i 2 år før de flyttet tilbake til Krika. De to eldste barna, - Sissel og Ola gikk på Sorte skole. Johan og Margrethe hadde tidligere bodd hos Trygve og Gerda Rikstad på Krika, og i 1960 flytta de tilbake dit, da Johanne og Bjarne la eiendommen ut for salg.

Johanne og Bjarne flyttet senere tilbake til Stjørdal etter at de ble pensjonister. Bjarne Aasheim døde i 1979 og Johanne døde året etter. De ble begge 72 år gamle og begge er gravlagt på Værnes kirkegård.

Marie og Erling Størseth kjøpte da eiendommen og flytta dit med sine to barn, - Ragnar på 15 år og Ingeborg på 10 år. 3 år senere fikk Marie og Erling også skjøte på Åsheim, Gnr. 155 br. 6, og da ble den opprinnelige gården som Bersvend Aasheim hadde bygd opp 50 år tidligere, samlet til én gård igjen.

Marie og Erling Størseth bodde på Åsan i resten av sine leveår. Marie døde i 1981 og Erling i 1990.